

ירושלים - אז מתחיל להתנוצץ אפס מעט מעניין קדושתה של ירושלים:

הַתְּעוֹרְרֵי הַתְּעוֹרְרֵי קוּמֵי יְרוּשָׁלַם (ישעיה נא יז).

קול צִפִּיךָ נִשְׁאָו קול יְחִדּוֹ יִרְנְנוּ כִּי עֵינֵי בְּעֵינֵי יִרְאוּ בְּשׁוֹב ה' צִיּוֹן. פִּצְחוּ רְנְנוּ יְחִדּוּ חֲרֻבוֹת יְרוּשָׁלַם כִּי נַחֵם ה' עִמּוֹ גָּאֵל יְרוּשָׁלַם (שם נא ח-ט).

וְהִיא בָּעֵת הַהִיא אַחַפְשׁ אֶת יְרוּשָׁלַם בְּנֵרוֹת וּפְקֻדָּתֵי עַל הָאֲנָשִׁים הַקְּפָאִים עַל שְׁמֵרֵיהֶם הָאֲמָרִים בְּלִבָּם לֹא יִיטִיב יְהוָה וְלֹא יִרְעַ (צפניה א ב).

כֹּה אָמַר ה' שְׁבִתִי אֶל צִיּוֹן וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלַם וְנִקְרָאָהּ יְרוּשָׁלַם עִיר הָאֱמֶת וְהָרַח הָרַח הַקָּדֵשׁ. כֹּה אָמַר ה' צְבָאוֹת עַד יִשְׁבוּ זְקֵנִים וְזִקְנוֹת בְּרַחְבוֹת יְרוּשָׁלַם וְאִישׁ מִשְׁעֲנָתוֹ בִּידּוֹ מֵרֵב יָמִים. וְרַחְבוֹת הָעִיר יִמְלְאוּ יְלָדִים וְיִלְדוֹת מִשְׁחָקִים בְּרַחְבֵּיהָ (זכריה ח ג-ה).

שְׁאֲלוּ שְׁלוֹם יְרוּשָׁלַם יִשְׁלְיוּ אֶהְבֶּיךָ. יְהִי שְׁלוֹם בְּחִילְךָ שְׁלוֹהַּ בְּאַרְמְנוֹתֶיךָ. לְמַעַן אַחֵי וְרַעֲי אֲדַבְּרָה נָא שְׁלוֹם בְּךָ (תהלים קכב ו-ח).

קראתם את הפסוקים?

תקראו עוד פעם, והפעם תדמינו את עצמכם עומדים מחוץ לשער יפו, בשעה שתיים וחצי בלילה. אין שם נפש חיה. כולם ישנים. אף מדריך טיולים לא מסביר לאף קבוצה על אף תקופה - דממה.

הירח מאיר על החומה, אתם פוסעים מעט אחורנית, רואים את מגדל דוד מימין, ואת שאר החומה משמאל, ועכשיו:

פִּצְחוּ - רְנְנוּ יְחִדּוּ - חֲרֻבוֹת יְרוּשָׁלַם - כִּי נַחֵם ה' עִמּוֹ - גָּאֵל יְרוּשָׁלַם! - - -

נהניתם? הרגשתם את אהבת ירושלים?

אז אל תמשיכו הלאה לקרוא את התיאוריות שלי. כי נגעתם בעיר הָאֱמֶת.

אבל אם אתם עדיין לא מרגישים, אז תראו -

*

אתם יודעים, שיש בספר הקדוש "עץ חיים" מרבינו האר"י ז"ל, שערים מיוחדים בשביל להסביר מה זה "ציון" ומה היא "ירושלים". אבל הדברים דורשים הקדמות רבות והבנות דקות, והרי אין לנו כאן יכולת להיכנס לרזולוציות עדינות כל כך. כאן אנחנו משתדלים לדבר למעשה - בשפת הלב כמובן.

רק נציין, שהאר"י ז"ל מכנה את ציון וירושלים בתואר "נקודה". "נקודת ציון", ו"נקודת ירושלים".

ואני לא מבין, מה ירושלים היא נקודה? הרי היא עיר גדולה שיושבים בה אלפי תושבים. גם "ציון" הוא לא בדיוק שטח שאפשר לקרוא לו נקודה.

אז מהי נקודה?

*

ובכן, בשביל להבין את העניין, הבה נקדים בנושא מקביל ודומה, והוא "סוד חיי הנישואין".

נעניין נא, מה מביא גבר ואשה לכרות ביניהם ברית נישואין?



רווח להתבונן

עלון מס' 32
מטות מסעי

מאמרי התבוננות והתחברות בעבודת הנפש והנשמה

מה אדמה לך הבת ירושלים???

אז שבוע שעבר דיברנו קצת, על היופי והפאר של ארץ ישראל. יופי ופאר שלא מתבטא במדרחובים מפוארים שתולי פרחים שלא נובלים אחרי שבועיים. אלא יופי ופאר מהותי, שאינו מושג באופן הגיוני קר, רק בהתפתחות אישית, והפנמה איטית באמונה חזקה ש"ארץ ישראל" היא "מרכז קשר" בין עמנו הנבחר - לאלוקיו.

ולכן, כל הדר בארץ ישראל דומה כמי שיש לו אלוך, וכל הדר בחוץ לארץ דומה כמי שאין לו אלוך, (כתובות קי:).

ועכשיו, נצעד קדימה, אל הקדושה השניה במעלה - קדושת ירושלים עיר הקודש!

*

אתם יודעים רבותיי, אם תרצו להרגיש מעט, מה היא אהבת ירושלים. מה היא תשוקה וצפייה ליישובה ובניינה - אתם צריכים לקרוא סיפורים על אנשי ירושלים שחיו בעיר לפני תשעים ומאה ומאה ועשר שנים. אין כמו הסיפורים האלה, שיש בהם כח לסחוף את הנשמה, להתעורר ולהתבונן בסיפורה של ירושלים.

הנה אחד מהם:

רבי זונדל סלנט זי"ע היה מן המעוררים הגדולים לבנין הארץ ויישובה, חיבתו לירושלים היתה גדולה ביותר, לעתים קרובות היו מוצאים אותו מטייל על הרי ירושלים, ובוכה על שממותם. לא פעם מצאוהו באישון לילה יחידי על יד הכותל המערבי, מקונן ובוכה בדמעות שליש על החורבן. פעם מצאוהו בלילה כשהוא לומד מסכת מדות את תבנית בית המקדש וים של דמעות נגרות מעיניו... הוא היה שמח לראות גם בבנינים של גוים, ואמר: 'בנו גוים את הארץ, ובלבד שתבנה'.

ומספרים עליו, שפעם אחת מצאוהו מהלך ברחובות העיר, סופר ומונה את החצרות, אף של הגוים. לשאלתם ותמיהתם, ענה רבי זונדל: 'למה תתמהו, הלא מקרא מפורש הוא (תהלים מח יג) 'סִבּוּ צִיּוֹן וְהִקְיִפוּהָ, סִפְרוּ מִגְדְּלֶיהָ' - ואין מקרא יוצא מידי פשוטו...'

אתם יודעים מה? כל כך התרשמתי מהסיפור הזה, כי רבי זונדל לא הסכים להוציא את המקרא מידי פשוטו.

וכשלא מוציאים את המקרא מידי פשוטו, אלא קוראים פעם אחר פעם את המקראות המדברות על העיר



היא רק נקודה אחת. נקודה בלב.

ידוע שפך עליות וכל הגדולים - נשאר מקדם בסוד נקדה, וענין זה מחמת שהנקדה כוללת שני ענינים; א' תכלית הקטנות, וגם בנקדה נכללים כל האותיות ונקדות וכו' מחמת שביכלת לציר כל האותיות וכו'. והנה עקר נקדה היא בלב, כי הלב גם כן כולל כל הענינים. הלב שומע וכו' פי העקר דרחמנא לבא בעי. (בית אהרן; קארלין)

אתם מבינים איפוא, מהי "נקודת ירושלים"?

ירושלים היא נקודה אחת בלב, שהיא מסמלת על הקשר הכי בסיסי והכי עמוק שיש לנו עם השם יתברך. קשר שבגללו הוא קידש אותנו, באהבה.

"איש ציון" הוא יהודי שעירני לנקודה הזאת. "איש ירושלים" הוא יהודי, שכל מעשיו מושפעים מהנקודה שבלב, מ"נקודת ירושלים", מהקשר האוהב והעמוק הזה שיש לו עם בוראו, שאת הקשר הזה הוא לא השיג עם מעשים,

רק, עם הלב!!!

ויש לנו הזדמנות של כמה ימים נפלאים להיזכר בזה, לחשוף את השורשים שכוסו עם כל כך הרבה ריצות ומעשים...

ועל ידי נקדה אמיתית שבלב אדם יוכל לעמוד נגד חבילות של שקר, (שפת אמת תולדות תרל"ג).

נהלך ברגש

מילון רגשות, ניתוח והגדרה

דאגה

דאגה היא חשש מפני מצב שלילי שעלול לבוא.

אֲדַאֵג מִחֻטְאֵתִי (תהלים לח, ט) - שלא ימשך לי דבר רע מחטאתי. וְאֵת מִי דָאֵגְתָּ וְתִירְאֵי (ישעיה נז, יא) "אני דאג את היהודים" (ירמיה לח, ט)

הדאגה היא "דמיון שלילי", ולא "מציאות שלילית".

אי אפשר לדאוג ממציאות קיימת. הרגש של דאגה יבוא תמיד בליווי תזות והשערות לגבי העתיד, שהוא כמובן לא ידוע כלל. הוא סוד חתום.

והראיה, שחז"ל נתנו שתי פתרונות לדאגה, ששניהם אינם פתרונות ישרים אלא עקיפים. זאת אומרת שהם מתייחסים אל הדאגה אלא מדחיקים אותה:

דָאֵגָה בְּלֵב אִישׁ יִשְׁחָנָה (משלי יב כה).

רבי אמי ורבי אסי חד אמר ישחנה מדעתו, וחד אמר ישחנה לאחריים (יומא עה).

ישחנה מדעתו - הכוונה להתעלם ממנה, או למשל לחשוב מחשבות אחרות וממילא לא יהיה מקום במוח אל מחשבת הדאגה.

ישחנה לאחריים - כי האחרים שטרודים במציאות, ישמשו לו כמראה, לאמר: הדבר שאתה אומר הוא לא מציאותי, והראיה, שאני לא מפחד מזה כרגע, ואם זו היתה מציאות קבועה, אז גם אני הייתי חושש.

כמובן שהפתרונות האלו, לא באים לזלזל ברגש הדאגה, שבודאי צריך להתייחס אליו בחשיבות, כמו אל כל הרגשות.

חז"ל מספרים, איך היתה נראית "חגיגת מציאת שידוכים" - בעולם המתוקן:

לא היו ימים טובים לישראל כחמשה עשר באב וכיום הכפופים, שבהן בנות ירושלים יוצאות בכלי לבן שאולין... ובנות ירושלים יוצאות וחולות בכרמים. ומה היו אומרות, בחור, שא נא עיניך וראה, מה אתה בורר לה. אל תתן עיניך בנוי, תן עיניך במשפחה. שקר החן והבל היפי, אשה יראת יי היא תתהלל. (תענית פרק ד משנה ח)

ובגמרא (תענית לא.) אנו מוצאים: תנו רבנן יפיפות שבהן מה היו אומרות תנו עיניכם ליופי שאין האשה אלא ליופי מיוחסות שבהן מה היו אומרות תנו עיניכם למשפחה לפי שאין האשה אלא לבנים...

שמתם לב ודאי, שאנחנו פוגשים בקשה, בווריאציות שונות, אך תובנה אחת: בחור שא עיניך!

ואולי זה קשור למה שאמרו בגמרא במקום אחר (קידושין מא.):

אָסוּר לְקַדֵּשׁ אֶת הָאִשָּׁה עַד שְׂיִרְאָנָה.

יש כאן קשר ישיר בין הראיה לבין הנישואין. ומה הוא?

הטו אזנכם, זהו סוד עמוק:

בשביל לכרות ברית נישואין, צריך שיהיה קשר ראשוני שאינו תלוי במילים. קשר, שכבר בהבטה חפוזה מרגישים בו.

הבטה זו, נקראת בתורה "בראייה בעלמא קני".

ודאי שאי אפשר לקנות דבר על ידי שרואים אותו. צריך לשלם עליו. צריך להביא אותו הביתה. צריך לעשות בו "מעשה בעלות".

אבל איך אני יודע מה לקנות?

על ידי העין.

כשהעין שלי נמשכת לחפץ מסויים, אני מבין שיש לי מקום עבורו. ואם כן, כדאי לי לסיים את העניינים ולהביא אותו אל המקום ששמור לי עבורו.

כמובן, שכשאדם הראשון חטא בעץ הדעת, ופגם בעיניים וכי תאָנָה הוא לעינים, אז ירד האיומן בעיניים, וכבר אי אפשר לסמוך לגמרי על העין, כי לפעמים היא יכולה לחמוד משהו שלא שייך אליה, רק עבור הנאה רגעית.

אבל בשורש, כשעולם בתיקונו - אז הבטה בעלמא, יכולה להעיד על קשר. על שייכות.

ולכן, אומרות בנות ירושלים 'בחור שא עיניך', וראה מה הקשר הראשוני שמדבר אליך.

הקשר הזה יבנה עם בת זוגך לעתיד - קשר עמוק שאינו קשור למעשים, ושאינו ניתן להתרה בשום אופן.

ועל הקשר הזה, אתה יכול להוסיף את מה שאתה מבין שחשוב לך, והיא תוסיף את מה שהיא מבינה שחשוב לה.

עכשיו רבותי, אתם יודעים איך נקרא הקשר הדק הזה?

נקודה.

נקודה היא דבר שלא מתפשט. שלא מוסבר. אין בה וויכוחים, אין בה שני צדדים, אין בה עומק ואין בה רוחב.